

ÜGYNÖKSÉGI IRÁNYMUTATÁS RÖVIDEN

Fertőző betegségek megelőzése és felügyelete intravénáskábítószer-fogyasztók körében 2023. évi frissítés

Előzmények

A hepatitisz B és C, a HIV és a tuberkulózis (tbc) továbbra is terjed és jelentős számban okoz megbetegedést és elhalálozást az Európai Unióban/az Európai Gazdasági Térségben (EU/EGT), valamint a kelet európai szomszédságpolitika (ENP) területén lévő országokban.

Ezek a betegségek állnak az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) 3.3 fenntartható fejlődési céljának középpontjában, amely szerint 2030-ig „véget kell vetni az AIDS, a tuberkulózis, a malária és az elhanyagolt trópusi betegségek járványainak, valamint fel kell venni a küzdelmet a hepatitisz, a vízzel terjedő betegségek és más fertőző betegségek ellen”. Az országok ezt a fenntartható fejlődési célt csak úgy érhetik el, ha ezekkel a betegségekkel minden népességcsoportban, így az intravénáskábítószer-fogyasztók körében is foglalkoznak.

Ennek az az oka, hogy az intravénás kábítószer-használat továbbra is fontos kockázati tényezője a vérrel terjedő fertőző betegségeknek (pl. hepatitisz B és C, HIV), és az intravénáskábítószer-fogyasztóknál szintén nagy más fertőző betegségek (pl. szexuális úton terjedő fertőzések, tbc) kockázata az EU/EGT és az európai szomszédságpolitika térségében.

A fertőző betegségek megelőzése és felügyelete az intravénáskábítószer-fogyasztók körében azért fontos, mert ezek a betegségek csökkentik az egyén életminőségét és várható élettartamát. Emellett fennáll a veszélye annak, hogy a fertőzés másokra is áttérjed, beleértve azokat is, akik nem intravénáskábítószer-fogyasztók.

Ezek a betegségek közvetett és közvetlen társadalmi költségeket okozhatnak, például a termelékenység csökkenése, valamint a magas kezelési és ellátási költségek miatt.

Cél és célközönség

Az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) és a Kábítószer és Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA) közös iránymutatásának célja a politikai döntéshozók és a közegészségügyi/szociális programok tervezőinek támogatása az intravénáskábítószer-fogyasztók körében a fertőzések és a fertőző betegségek megelőzésére és felügyeletére irányuló nemzeti stratégiák, szakpolitikák és programok kidolgozásához szükséges bizonyítékalap megerősítésével.

A beavatkozás előnyeinek maximalizálása

A maximális előny biztosítása érdekében ezeket a beavatkozásokat megfelelően kell finanszírozni és a megelőzés és a szolgáltatásnyújtás elveivel összhangban kell végrehajtani. Ezen elvek közé tartozik bizonyos konkrét beavatkozások végrehajtása:

- kombinálva, a lefedettség és a hatékonyság maximalizálása érdekében;
- más releváns egészségfejlesztési tevékenységek keretében, amelyek az egészségesebb és/vagy biztonságosabb viselkedést (pl. a megőrzést és a megkülönböztetést csökkentő tevékenységek; a biztonságosabb szexuális és kábítószerhasználati magatartás ösztönzése) elősegítő strukturális és egyéni tényezőket célozzák; és
- gyakorlati, célzott, közösségi és személyközpontú megközelítés alkalmazása.

A bizonyítékok szakértői testület általi kritikus felülvizsgálata nyomán megállapított legfontosabb beavatkozási területek

A rendelkezésre álló legmegbízhatóbb bizonyítékokra és/vagy kedvező szakértői véleményekre, valamint az érvényben lévő nemzetközi iránymutatások szerinti legjobb gyakorlatra támaszkodva hat kulcsfontosságú beavatkozási területet határoztak meg. Elfogadásukat egy olyan átfogó megközelítés kulcsfontosságú összetevőinek kell tekinteni, amely a releváns operatív szükségletek, valamint szabályozási és jogi keretek figyelembevételével az intravénáskábítószer-fogyasztók körében a fertőző betegségek megelőzésére és felügyeletére irányul:

1 Steril injekciós felszerelés biztosítása

Steril tűk és fecskendők, valamint egyéb, kábítószer-használatot előkészítő eszközök (főzők, szűrők és injekcióhoz szükséges víz) biztosítása, többek között büntetés-végrehajtási intézetekben és gyógyszertárakon keresztül.

2 Kábítószer-függőség kezelése

Opioid agonista kezelés biztosítása, többek között büntetés-végrehajtási intézetekben;

Steril injekciós felszerelés biztosítása az opioid agonista kezeléssel együtt;

Tájékoztatás, oktatás, tanácsadás és készségfejlesztés biztosítása az opioid agonista kezelés és a túcsere programok mellett, többek között büntetés-végrehajtási intézetekben.

3 Védőoltások

Hepatitisz A és B, légúti fertőzések, például a Covid19 és az influenza, valamint tetanusz elleni védőoltások biztosítása a fertőzések és/vagy szövődményeik megelőzése érdekében intravénáskábítószer-fogyasztók számára; továbbá – különösen a HIV-fertőzött intravénáskábítószer-fogyasztók számára – a pneumococcus és a humán papillomavírus elleni védőoltások biztosítása.

4 Fertőző betegségek kivizsgálása

Önkéntes, bizalmas, tájékozott beleegyezéssel végzett rutinvizsgálat, amely összhangban van az alábbiakra vonatkozó iránymutatással:

- hepatitisz C vírus és HIV, minden intravénáskábítószer-fogyasztó számára;
- hepatitisz B vírus, minden olyan személy számára, aki intravénáskábítószer-fogyasztó, és nem kapott védőoltást/nem kapta meg a teljes védőoltás-sorozatot;
- szexuális úton terjedő fertőzések (pl. szifilisz, klamídia, gonorrhoea), minden olyan személy számára, aki intravénáskábítószer-fogyasztó és szexuális úton terjedő fertőzés tüneteit mutatja, és/vagy akinél nagyobb a kockázat (pl. több szexuális partner, szex pénzért/kábítószerért);
- tbc-betegség, minden olyan személy számára, aki intravénáskábítószer-fogyasztó és a tbc tüneteit mutatja, és/vagy akinél nagyobb a kockázat (pl. expozíció vagy hajlamosító alapelbetegség).

Minden pozitív teszteredményű személyt gondozásba kell vonni.

5 Fertőző betegségek kezelése

Ajánlott:

- Antivirális kezelés hepatitisz B-vel diagnosztizált és kezelésre alkalmas személyek számára;
- Antivirális kezelés hepatitisz C-vel diagnosztizált személyek számára;
- Antiretrovirális kezelés HIV-fertőzéssel diagnosztizált személyek számára;
- Tbc elleni kezelés tbc-megbetegedésben szenvedők számára;
- Megelőző tbc-kezelés tbc-vel fertőzött személyek számára a tbc-megbetegedés kizárása után;
- Egyéb fertőző betegségek, például szexuális úton terjedő fertőzések és bakteriális bőrfertőzések kezelése klinikailag indokolt esetben.

Az ellátás elérésének növelése érdekében – különösen a hepatitisz C esetében – biztosítani kell az intravénáskábítószer-fogyasztók gondozásával foglalkozó szolgáltatók és a fertőző betegségek ellátását végző szolgáltatók közötti együttműködést.

Bizonyított, hogy legalább a hepatitisz C kezelése esetében az adherencia sorstárs mentorok bevonásával fokozható.

6 Ellenőrzött injekciózasi lehetőséget biztosító fogyasztói szobák*

Ellenőrzött injekciózasi lehetőségek biztosítása az intravénáskábítószer-fogyasztók körében az injektáláshoz kapcsolódó kockázati magatartás előfordulásának csökkentése érdekében, ami következőképpen hozzájárulhat a hepatitisz C és a HIV terjedésének megelőzéséhez.

*A legtöbb fogyasztói szoba kínál ellenőrzött injekciózasi lehetőséget. Ezek olyan egészségügyi helyiségek, ahová a másol kábítószer vásárlók mehetnek, hogy tiszta környezetben, általában orvosilag képzett személyzet felügyelete mellett adják be maguknak a kábítószer. A szabályozási és jogi keretek országonként eltérőek, és hatással lesznek arra, hogy ez a fajta szolgáltatás elérhetővé tehető-e, és milyen operatív modellek engedélyezettek.

Tovább lépés

A beavatkozások várhatóan hozzájárulnak a fertőző betegségekkel kapcsolatos helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi célok eléréséhez, ha azokat megfelelő léptékben hajtják végre.

A végrehajtás a valóságban összetett folyamat, és az országok különböznek egymástól az érvényben lévő szakpolitikák, a forráskapacitások, az egészségügyi rendszerek, valamint a társadalmi, kulturális és járványügyi összefüggések tekintetében, ezért az iránymutatást végrehajtóknak kell eldönteniük, hogy mely beavatkozásokat és azok kombinációit kell előnyben részesíteniük, figyelembe véve azt a sajátos környezetet, amelyben azokat alkalmazni kell.

Annak érdekében, hogy az országok az iránymutatásban ajánlottakról áttérjenek annak alkalmazására, a bevált gyakorlat 12 modellje is rendelkezésre áll, amelyek az európai országok által az intravénáskábítószer-fogyasztók körében a fertőzések megelőzésére és felügyeletére sikeresen alkalmazott beavatkozásokat és megközelítéseket írják le.

Ezek együttesen mutatják a sorstársak részvételének, a multidiszciplináris megközelítéseknek és az ápolók közösségi alapú kivizsgálásba való bevonásának értékét, lehetővé téve

az intravénáskábítószer-fogyasztók számára a fertőző betegségek kezelését, és segítve őket a kezelés betartásában.

A beavatkozások végrehajtása, a szilárd felügyelet és a folyamatos nyomon követés mellett az intravénáskábítószer-fogyasztók körében a fertőző betegségek megelőzésével és felügyeletével kapcsolatos folyamatos kutatásra van szükség, és abba be kell fektetni.

Olvassa el a teljes iránymutatást itt:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/prevention-and-control-infectious-diseases-among-people-who-inject-drugs-2023>

Tekintse meg a bevált gyakorlat modelljeit:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/models-good-practice-community-based-testing-linkage-care-and-adherence-treatment>